

Gemcitabin/ karboplatin – pasientinformasjon

Gemcitabin/karboplatin er en kombinasjonskur som består av to ulike cellegifter: Gemcitabin og karboplatin. Kuren gis til pasienter med spredning av kreft fra urinblæren, nyrebekken eller urinleder. En kur består av to deler, hovedkur og mellomkur. Mellomkuren gis etter 8 dager. Det er tre uker mellom start av hver hovedkur. Hvor mange kurer som gis, vurderes individuelt. I utgangspunktet planlegges 4-6 cellegiftkurer. Før hver kur tas blodprøver. Dette gjøres enten dagen før eller samme dag som du skal ha kur.

Gemcitabin/karboplatin – kurplan:

Gemcitabin dag 1 og dag 8

Karboplatin dag 1

Ny kur dag 22

Hvordan kan jeg forberede meg?

Du trenger ikke gjøre noen spesielle forberedelser i forkant. Lev så normalt som mulig.

På morgenen kurdagen skal du ta kvalmeforebyggende medikamenter. Disse tas etter anvisning fra lege. Vi anbefaler at du spiser vanlig frokost før behandlingen.

Hvordan foregår behandlingen?

Før kuren starter får du lagt inn en kanyler i en blodåre på armen. Det brukes en dråpetellemaskin (infusjonspumpe) for at riktig mengde cellegift og væske skal gå inn på riktig tid. Første dag varer behandlingen i cirka 90 minutter. Mellomkuren på dag 8 og tar cirka 30 minutter.

Bivirkninger det er nyttig å kjenne til i forbindelse med denne kuren

Kvalme

Karboplatin/gemcitabin er en middels kvalmefremkallende cellegift, og du vil få forebyggende medisiner mot dette. Ta disse som foreskrevet. Det medfølger også resept på medisiner du kan ta ved behov dersom du føler deg kvalm etter kur.

Påvirkning av benmargen

Benmargen produserer røde og hvite blodlegemer, samt blodplater. Cellegiften kan føre til forbigående nedsatt produksjon. Dette kan medføre svekket infeksjonsforsvar (lavt antall hvite

blodlegemer), tendens til neseblødning og hudblødninger (lavt antall blodplater), og slapphet på grunn av lav blodprosent. Ved lavt antall hvite blodlegemer, kan det være risiko for alvorlig infeksjon som raskt må behandles i sykehus. Forsøk å leve et mest mulig normalt liv, men hvis mulig unngå nærkontakt med mennesker du vet har en infeksjon, som for eksempel forkjølelse.

Kontakt umiddelbart lokalsykehus (om det så er midt på natten) dersom du:

- har feber 38,3°C eller høyere målt en gang eller vedvarende temperatur på 38,0°C eller høyere i mer enn en time. Det er anbefalt at du tar temperaturen i endetarmen med et elektronisk termometer.
- føler deg uvel, har sykdomsfølelse og/eller har symptomer på infeksjon (f. eks. hoste, frysninger, diaré, svie ved vannlatning).
- har nese- og/eller hudblødninger.

Feber

Gemcitabin kan gi febersymptomer i det første døgnet etter behandling og før immunforsvaret har blitt svekket. Ta febernedsettende som forordnet av lege. Ved feber over 38,5°C, kontakt fastlege eller lokalsykehus.

Influensalignende symptomer

Behandlingen kan gi hodepine, muskelverk og feber. Følg forholdsreglene under avsnittet «Påvirkning av benmargen» for kontakt med sykehus.

Hårtap

Ved denne kuren kan håret bli tynnere. De færreste mister håret helt. NAV dekker eventuelle utgifter til parykk eller hodeplagg hvis det blir nødvendig. Du får rekvisisjon av lege. Etter avsluttet cellegiftbehandling kommer håret tilbake.

Diaré

Hos noen kan cellegiftbehandlingen gi forbigående såre og irriterte slimhinner i tarmen. Dette kan forårsake diaré. Ved diaré taper kroppen væske og viktige næringsstoffer. Hvis du opplever vandig diaré i mer enn ett døgn eller har flere løse avføringer (mer enn tre flere toalettbesøk enn normalt) i mer enn to døgn, må du kontakte fastlege/lokalsykehus. Drikk rikelig. Det kan hjelpe å redusere mengden fiber i kosten (bytte grovt med lyst brød, unngå frukt, juice og rå grønnsaker).

Forstoppelse

Hos noen kan cellegiftbehandlingen og kvalmestillende medikamenter gi forstoppelse. Det viktigste er å drikke rikelig og være i bevegelse. Det kan hjelpe å øke mengden fiber i kosten (grovt brød, grønnsaker og frukt). Hvis forstoppelsen varer i mer enn 3 dager, må du ta kontakt med din fastlege. Det kan være nødvendig å bruke avføringsmidler.

Såre slimhinner

Cellegiftbehandling kan gi tørre og såre slimhinner i munn og svelg, noen cellegifter mer enn andre. Såre slimhinner og nedsatt spyttproduksjon kan føre til hull i tennene, tannkjøttproblemer og gi grobunn for oppvekst av bakterier og sopp. God munnhygiene kan forebygge problemer. Bruk myk tannbørste og mild tannkrem. Plagene kommer gjerne den første uken etter avsluttet kur, og hos noen kan de vare gjennom hele behandlingsperioden. Slimhinnene i underlivet, nesen og øynene kan også bli såre/tørre. Sårhet i øynene kan opptre som tåreflod eller føles som sand i øynene. Det kan hjelpe å dryppe øynene med kunstig tårevæske.

Trøtthet / konsentrasjonsvansker

Du kan føle deg trøtt under behandlingen. Opplevelsen av trøtthet er mest uttalt den første uka etter kur. Det er viktig å finne en balanse mellom aktivitet og hvile. Gi deg selv lov til å hvile mer enn du gjør til vanlig. Undersøkelser viser imidlertid at det er gunstig å være i noe fysisk aktivitet. Noen opplever endret hukommelse og nedsatt evne til å konsentrere seg. Hos de aller fleste retter dette seg etter endt behandling.

Påvirkning av hørsel og syn

Karboplatin kan i enkelte tilfeller påvirke det indre øret og gi nedsatt hørsel. Nedsatt hørsel kan vedvare i flere år, men normaliseres for de fleste etter hvert. En sjelden gang kan behandlingen forårsake øresus eller pipelyder. Vanligvis forsvinner dette etter avsluttet behandling. Karboplatin kan av og til gi synsforstyrrelser og en sjelden gang synsnedsettelse. Gi beskjed til sykepleier eller lege hvis du merker noen av disse bivirkningene.

Nevrologiske symptomer

Karboplatin kan påvirke perifere nerver og gi prikkinger, nummenhet eller følelsesløshet i fingre og/eller tær. Det er viktig at du informerer legen hvis du opplever dette. Det er vanlig at plagene vil avta etter avsluttet behandling.

Allergiske reaksjoner

Behandlingen kan i sjeldne tilfeller gi allergiske reaksjoner. Symptomer på dette kan være varmefølelse i ansiktet, utslett og kløe, tung pust, trykkfølelse i brystet og akutte ryggsmarter. I sjeldne tilfeller kan sjokk utvikles.

Forholdsregler:

- gi beskjed til lege/sykepleier om du har kjente allergier.
- ta kontakt med lege eller sykehus hvis du får tegn til allergisk reaksjon etter at du har kommet hjem.

Nedsatt fruktbarhet

Under behandling kan kvinner få uregelmessig menstruasjon, eller den kan stanse helt. Cellegiften kan fremskynde overgangsalder. Kvinner i fruktbar alder bør bruke prevensjon både i behandlingsperioden og i minst ett år etter på grunn av risiko for skader på eggcellene under behandlingene.

Produksjon av sædceller påvirkes også. Dersom det er aktuelt for den enkelte, og hvis det er mulig, kan menn få tilbud om å fryse ned sæd før behandlingen starter. På grunn av risiko for skade på sædceller er det viktig å bruke sikker prevensjon under og det første året etter avsluttet cellegiftbehandling.

Annet

Gemcitabin kan gi svie/smerte i blodåren selv om det ikke er lekkasje til vevet. Dersom du opplever dette, gi beskjed og det vil bli satt i gang lindrende tiltak.